

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ DE PE LÂNGĂ PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

SUPLIMENT LA REVISTA "ADMINISTRAREA PUBLICĂ"

Soarele independenței și identității naționale

*Omul este măsura tuturor lucrurilor.
(Dicton latin)*

„Ultima lună de toamnă” drușiană ne apropie metaforic de ora împlinirii, de apogeul căutărilor și năzuințelor noastre, dar și de „povara bunătății noastre”, rămânând în metafora totală național-universală a aceluiasi scriitor charismatic al Neamului prin caracterul modern și clasic al creației sale perene.

Gustar, deși e ultima lună de vară, hotarul dintre vară și toamnă, ne conectează la sărbătorile naționale, la Ziua Independenței și la Limba noastră cea română, sărbători care, într-un fel, sunt ocrotite de nemurire, de Providență din oricare perspectivă le-am privi cu inima deschisă și cu conștiința curată, rourată de lacrima visului ceresc și de raza veșnică a stelei ce ne luminează Calea spre noi, spre nou, spre adevăr.

De când lumea, numele omului este legat de casă și de neam, de civilizație și de cultură, de țară, în definitiv. Izolat nu poate evolua și, cu atât mai mult, incidental, dacă raportul dintre om și societate este unul inechitabil și inefficient sub orice aspect.

Conform istoriei, legilor sale scrise și nescrise, un stat, dincolo de celelalte atribute necesare întru devenirea și dezvoltarea sa pe ascendență, are stringentă nevoie de o independență nu numai politică, dar și economică, mai ales. Ceea ce tocmai și determină gradul său realmente de funcționalitate. Grație mai

multor factori interni și externi, Republica Moldova, odată cu desprinderea din U.R.S.S. de altădată, își urmează calea sa determinată-nedeterminată destul de anevoios și problematic nu numai politic, dar și economic. Sunt, de ce n-am recunoaște, mutații evidente într-un domeniu sau altul. Dar

are norocul de-o mulțime de piedici de natură locală și nu numai. Problemele ei interne și interculturale nerezolvate la timp o țin în menghinele stagnării și subdezvoltării socioumane și socioculturale.

Departate de a fi stăpână deplină pe situație, republica se mișcă într-o direcție reală, deși nemaipomenit de lent, având parte și de condiții climaterice critice care o stresează economic, nemaivorbind de problemele politice legate de diferențul transnistrean, care este un „cal troian” al fostului imperiu sovietic. Lipsa unei perspective clare a soluționării acestuia

ține de întreaga comunitate europeană și nu doar. Cu atât mai mult, dacă abandonăm spațiul ex-sovietic. Deși dorința politică parcă este, lucrurile nu se urnesc din loc. Suntem independenți doar porțiți pe cale, dar cele două decenii nu pot fi rezultative fără întreprinderea unor pași hotărâtori spre

dem, în sfârșit, la redresarea economiei, la renovarea sa tehnică și tehnologică. E nevoie de multă responsabilitate și de o reorientare a întregii economii, a sectorului agroindustrial, educațional, cultural, spiritual.

Doar întoarcerea cu față spre noi și spre nou ne poate face mai responsabili de tot ce întreprindem. Avem modele străine, le avem și pe-ale noastre. E nevoie de consolidare și de punere a legii în capul mesei.

Criza de identitate trebuie odată depășită. Știința, adevărul sunt mai presus decât politicul. Cât se poate de discutat cine suntem și ce limbă vorbim? Cei care ne țin pe loc cu atare discuții sterile trebuie să-și caute de lucru, deoarece tot învățul își are dezvățul odată și odată!

Independența este Soarele unui neam, al unei țări. Identitatea lingvistică este una științifică, dacă nu deică, ea nu poate fi dictată de-o minoritate agresivă, fără șapte ani de acasă, deși de peste 70 de ani ne tot civilizează cu darurile ei ex-sovietice, depășite de istorie. Conștientizarea acestor doi factori și orientarea spre consolidarea și construirea unor noi relații socioumane responsabile în societate vor contribui la propășirea noastră, pe care nu ne va da-o nimeni din cer de-a gata. Munca este cea mai luminoasă sărbătoare și nu aș-

Bine-ar fi să înceapă odată sărbătorile muncii, să porce-

(Continuare în pag. 4)

Președintele Nicolae Timofti a promulgat noi legi privind reforma judecătorească

Astfel, modificările legislative acceptate de șeful statului vizează articolul 19, alineat (1) din Legea nr. 544 din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului, a cărei nouă redacție permite Procurorului

General să pornească urmărirea penală împotriva judecătorului fără acordul Consiliului Superior al Magistraturii, în cazul săvârșirii de către judecător a infracțiunilor specificate la art. 324 și art. 326 ale Codului Penal, care se referă la coruperea pasivă și traficul de influență.

Potrivit serviciului de presă al președinției, de asemenea, șeful statului a acceptat eliminarea din articolul 19 al Codului Penal a alineatului (6), care prevedea că „Judecăto-

rul poate fi supus sancțiunilor administrative numai de către instanța de judecată, cu acordul Consiliului Superior al Magistraturii. Judecătorul reținut în cazul în care este bănuit că a săvârșit o contravenție administrativă urmează a fi eliberat imediat după identificare”.

Totuși, Nicolae Timofti ține să precizeze că are o opinie separată la acest subiect. „Președintele Nicolae Timofti a promulgat aceste și alte modificări legislative vizând justiția în pofda faptului că

are o opinie personală față de reducerea imunității judecătorilor. Președintele consideră că reducerea imunității judecătorilor ar putea lăsa loc pentru abuzuri și presiuni asupra judecătorilor din partea unor grupuri interesate și ar putea știrbi din independența justiției. Totuși, șeful statului a promulgat aceste modificări legislative pentru ca procesul de reformare a sistemului judecătoresc să continue în ritmul planificat”, se mai spune în text.

Marian Lupu – vicepreședinte al Internaționalei Socialiste

O delegație a Partidului Democrat din Moldova, condusă de liderul formațiunii, Marian Lupu, a participat la lucrările Congresului XXIV al Internaționalei Socialiste, care și-a desfășurat lucrările în ora-

șul sud-african Cape Town în perioada 30 august – 2 septembrie 2012.

În ziua de debut a lucrărilor Congresului IS, delegații forului s-au pronunțat pentru o nouă calitate a relațiilor internaționale, o nouă cultură a solidarității între popoare. La congres au fost prezente delegații ale peste 140 de partide de orientare social-democrată de pe toate continentele lumii. Cei aproximativ o mie de delegați au audiat raportul președintelui Internaționalei Socia-

liste, George Papandreou, fost prim-ministru al Greciei, care a făcut și o analiză profundă a situației de criză care afectează economia globală, politicile economice promovate de partidele de orientare socialistă și a sarcinilor care stau în fața acestora în contextul economic actual.

Marian Lupu a avut o serie de întrevederi cu reprezentanți ai partidelor prezente la congres.

În cadrul acestor întrevederi, Marian Lupu a relevat

situația actuală din Republica Moldova, eforturile depuse de către PDM și colegii din Alianța pentru Integrare Europeană pentru a promova reformele economice și sociale în țara noastră și pentru consolidarea relațiilor cu Uniunea Europeană.

Congresul a ales vicepreședinții Internaționalei Socialiste. Printre ei se numără și liderul PD din R. Moldova, Marian Lupu, Președintele Parlamentului Republicii Moldova.

Ședință de guvern

În debutul ședinței din 29 august curent Premierul a mulțumit tuturor celor care au fost implicați în organizarea și buna desfășurare a festivităților dedicate aniversării a XXI-a de la proclamarea Independenței R. Moldova.

„Organizarea a fost la cel

mai înalt nivel și poate fi un exemplu pentru viitor cum să aibă loc aceste evenimente”, a spus Vlad Filat.

De asemenea, Prim-ministrul a menționat că în perioada următoare Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare urmează să finalizeze evaluarea pagubelor cauzate de seceta din acest an, iar ulterior va avea loc o întrevedere cu partenerii internaționali.

De asemenea, au fost făcute modificări și completări în anexa nr.1 la Hotărârea Guvernului nr. 57 din 31 ianuarie 2012. Pentru asigurarea rațională a

utilizării mijloacelor disponibile în fond și respectarea principiului echității și egalității pentru obținerea subvențiilor s-a decis să fie recepționate toate cererile până la 31 octombrie 2012, iar avizarea lor să aibă loc după 1 noiembrie. În bugetul de stat pentru anul 2012 au fost prevăzute 400 milioane lei pentru subvenționarea agriculturii, iar până acum au fost depuse 3060 de dosare dintre care 319 au fost autorizate, suma acceptată fiind de 291 milioane lei.

Un alt subiect abordat de Prim-ministrul Vlad Filat a vizat reforma din dome-

niul protecției sociale.

Fiecare cetățean trebuie să-și cunoască drepturile care le are în urma modificării legislației, a subliniat în acest context Premierul Vlad Filat.

Cabinetul de Miniștri a aprobat mai multe proiecte de legi pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Guvernul a aprobat Regulamentul privind administrarea conținutului portalului guvernamental unic al serviciilor publice și integrarea în portal a serviciilor publice electronice, precum și Programul privind Cadrul de interoperabilitate.

Doctoratul sau masteratul – șanse mai mari de angajare în serviciul public

mată dnă Gheorghita, Vă rugăm să punctați la ce realizări anume s-au referit experții Băncii Mondiale în Memoriul trimis recent Guvernului de la Chișinău?

Tamara GHEORGHIȚA:

Misiunea Băncii a dat, în general, o apreciere bună Reformei administrației publice din țara noastră. Este vorba, de exemplu, de adoptarea Legii privind sistemul de salarizare a funcționarilor publici, care conține mecanisme prin care să atragem tinerii în serviciul public; a Legii privind administrația publică centrală de specialitate, prin care este introdusă poziția de „secretar de stat al ministerului”, ca funcție publică de conducere de nivel superior; a Legii pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice, elaborat în baza practicilor europene; de definitivarea Sistemului informațional automatizat „Registrul funcțiilor publice și al funcționarilor publici” și începutul pilotării acestuia; de demararea lucrului asupra Codului de Procedură Administrativă; de realizările obținute în procesul de luare a deciziilor, ca urmare a revizuirii legislației și implementării cadrului normativ secundar al Legii privind transparența în procesul decizional; de adoptarea, de către Parlament, a Strategiei Naționale de Dezvoltare „Moldova 2020”. Dacă e să mă refer la modalitatea de angajare a funcționarilor publici, voi exemplifica prin câteva cifre comparative: **în 2008, niciun funcționar public din organele centrale de specialitate nu a fost angajat sau promovat prin concurs; în 2009 aceștia au reprezentat 16%; în 2010 cifra în cauză a crescut la 57%, iar în 2011 - la 60,9%.**

COR.: Ce își spune cuvântul în cadrul concursului de angajare/promovare? Ce trage, în opinia Dvs., cel mai mult

la cântar și indică exact candidatul care merită angajat?

T.G.: Din fericire, nu putem vorbi de o singură componentă determinantă. Precum se știe, **un candidat la funcția publică - la fel ca și funcționarul care o practică deja - trebuie să răspundă unor criterii de pregătire profesională, dar și să întrunească niște calități morale. Sunt două lucruri indispensabile unui funcționar public.** O pregătire profesională calitativă îl va ajuta să-și exercite eficient atribuțiile de serviciu, obținând rezultate notabile în munca de zi cu zi și contribuind, astfel, la atingerea obiectivului nostru comun - instituirea unui serviciu public profesionist. Calitățile morale sunt necesare în contextul respectării atât a Codului de conduită al funcționarului public, adoptat prin Legea nr. 25/2008, a Legii nr. 16/2008 „Cu privire la conflictul de interese”, cât și, într-un cadru mai larg, a Legii nr. 158 din 4 iulie 2008 „Cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public”. Așadar, doar întrunind aceste două componente funcționarul de orice nivel va putea transpune în viață principiile fundamentale ale serviciului public: Legalitate, Profesionalism, Transparență, Imparțialitate, Independență, Responsabilitate, Stabilitate, Loialitate - principii, ale căror miză finală este oferirea unor servicii calitative cetățenilor țării.

COR.: Ați pomenit în câteva rânduri de pregătirea profesională. Cum este evaluată aceasta în cazul candidaților la funcția publică?

T.G.: În fiecare autoritate publică există o comisie de concurs, special creată pentru selectarea candidaților. Concursul propriu-zis este alcătuit din proba scrisă și din interviu. Sunt două etape suficient de exigente ca să permită selec-

țarea candidaților cu adevărat valoroși. **Vreau să menționez, în context, că în procesul interviului contează prestația candidatului în general.** Bunăoară, chiar dacă această reglementare încă nu a intrat în vigoare, candidații care cunosc una sau mai multe limbi străine sunt într-un anume avantaj. La fel, pentru unele funcții - în special, cele de conducere - candidații care au la activ și un doctorat sau masterat au mai multe șanse de izbândă, chiar dacă, potrivit legii, condiția de bază pentru a accede în serviciul public e să ai studii superioare. Dar e ceva logic, după mine, și, din câte știu, se practică și în alte domenii de activitate, atât în zona privată, cât și în cea publică.

COR.: Să înțelegem că-i încurajați pe potențialii candidați la funcția publică să-și continue studiile de masterat, iar ulterior - și de doctorat?

T.G.: Eu îi încurajez pe toți funcționarii care vor să învețe și să se dezvolte din punct de vedere profesional, indiferent de vârsta pe care o au, de autoritatea publică în care activează sau de experiența acumulată în serviciul public. Tocmai de aceea, Direcția politică de cadre susține multiple proiecte în domeniul dezvoltării profesionale: de la traininguri organizate, timp de câteva zile, la Chișinău - foarte multe dintre care sunt găzduite de către Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, beneficiind și de suportul plenar al cadrelor didactice de la această instituție de învățământ - de la seminare de instruire pe care specialiștii noștri le desfășoară în unitățile administrativ-teritoriale ale republicii până la delegarea funcționarilor publici la cursuri de perfecționare în străinătate.

Cât privește masteratul

(Continuare în pag. 4)

În scurt timp, își va lua startul noul an de studii de masterat 2012-2013 la Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, numărul audiențelor la toți anii de studii fiind de 950. Studiile la Academie constituie o cale sigură pentru ei de a deveni funcționari publici de înaltă calificare. Aici poate fi adăugată și treapta superioară - doctorantura. Profesionalismul în serviciul public a devenit un aspect important al Reformei Administrației Publice Centrale, care a fost evaluată recent și de Misiunea Băncii Mondiale.

Printre realizările echipei naționale de implementare a Reformei Administrației Publice Centrale (RAPC), menționate de către Misiunea Băncii Mondiale care, la începutul lunii iulie curent, s-a aflat la Chișinău, se numără și dezvoltarea unui serviciu public bazat pe merite atât la angajare, cât și la promovare, alături de accesul înalt la studii de formare profesională pentru cei care activează în administrația publică.

*Despre modalitatea de angajare, astăzi, în serviciul public al Republicii Moldova, precum și despre cerințele de bază, cărora trebuie să le facă față potențialii candidați la funcția publică, inclusiv nivelul de pregătire profesională, discutăm cu dna **Tamara GHEORGHIȚA, șefa Direcției politică de cadre a Cămarilor de Stat.***

CORRESPONDENTUL: Sti-

Soarele independenței și identității naționale

(Sfârșit. Început în pag. 1)

teptarea darurilor. Timpul costă bani, să ne grăbim a ieși din criza socioumană identitară. Și soarele conștiinței de noi ne va lumina dinspre Cel de Sus ca dintotdeauna. „Ce-i al nostru e pus de-o parte”, vorba înțelepciunii populare. Să ne bucurăm de succesele altora de oriunde și să le urmăm exemplul. Altă cale nu avem. Drumul spre un viitor mai bun, mai bogat, mai cumpătat, mai luminos trece prin noi. Să ne schimbăm noi înșine și se va schimba și societatea.

Demnitatea umană și na-

țională, verticalitatea civică, vocația conștiinței de sine sunt lucruri pe care trebuie să le însușim din mers. Timpul „vorbilor

frumose”/ retorice a trecut. N-avem de unde aștepta minuni apocaliptice. Ele sunt în noi. Totul depinde de noi. Dacă ne-

am pornit la drum, trebuie să acționăm. Calea noastră e calea acțiunilor, renovărilor, schimbărilor. Fără credință și dorință în toate acțiunile noastre ne vom împotmoli în aceleași „vorbe frumoase”/ deșarte și sterile, interminabile care conduc la desolidarizarea și la demolarea de mai departe a tot ce a mai rămas din societatea civilă fragilă și mereu la răscruce.

Calea noastră e numai înainte și împreună, nedespărțiți, consolidați și uniți în acțiunile noastre, luminați de Soarele independenței și identității istorice și naționale.

Tudor PALLADI

Simbolurile de stat - în atenția elevilor

Prim-ministrul Vlad Filat a solicitat Ministerului Educației ca tuturor elevilor din Republica Moldova să le fie explicată semnificația simbolurilor de stat.

La indicația Prim-ministrului Vlad Filat, Ministerul Educației a emis o circulară prin care a solicitat profesorilor-diriginți din toate instituțiile școlare să explice elevilor semnificația simbolurilor de stat ale

Republicii Moldova: drapelul, stema și imnul. Explicațiile respective au fost făcute în cadrul primei ore a anului școlar, genericul lor fiind „Ion și Doina Aldea-Teodorovici - tribuni ai idealurilor naționale”.

Scopul acestei inițiative a fost de a forma o atitudine adecvată a elevilor față de simbolurile de stat și normele de comportament pentru onorarea acestora.

Doctoratul sau masteratul – șanse mai mari de angajare în serviciul public

(Sfârșit. Început în pag. 3)

sau doctoratul, am spus și mai sus - autoritățile administrației publice centrale se află permanent în căutarea unor candidați cât mai valoroși pentru suplinirea funcțiilor vacante. Respectiv, **este de la sine înțeles că vor fi angajați și promovați cei care nu se opresc la simple studii superioare, ci doresc să cunoască mai mult, pentru ca ulterior să aplice**

cele învățate în practică. Constează doar să vrei și... să bați la ușa Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova - din experiența mea, absolvenții cursurilor de masterat de aici au bagajul de cunoștințe necesar pentru a accede în serviciul public.

COR.: Ce mesaj aveți pentru colegii-funcționari publici din toată țara, dar și pentru cei care, pentru prima dată,

vor păși pragul Academiei de Administrare Publică?

T.G.: În discursul pe care l-a ținut la 23 iunie, cu prilejul Zilei Funcționarului Public, serbată în acest an în premieră în Republica Moldova, Prim-ministrul Vlad Filat a menționat: „Funcționarul public este reprezentantul statului care se află pe prima linie în procesul de interacțiune cu cetățenii țării, respectiv trebuie să răspundem cu profesionalism celor

mai înalte așteptări ale cetățenilor”. Nu pot decât să sub-scriu acestor cuvinte și să-mi reiterez convingerea că de noi, funcționarii publici, depinde să sporim încrederea cetățenilor în instituțiile statului. Iar acest lucru va fi posibil doar dacă nu vom uita, nici pentru o clipă, că ne aflăm în serviciul cetățeanului.

COR.: Vă mulțumesc pentru interviu.

Ion AXENTI

Strategii anticorupție pentru autoritățile publice locale

Victoria CUJBA,
șef-adjunct, Direcția politici
de descentralizare,
Cancelaria de Stat

În 2009, prin Declarația de la Praga, Comisia Europeană a lansat Proiectul de Facilitare a Consiliului Europei pentru „**Buna Guvernare și Lupta împotriva Corupției**”. **Beneficiarii acestui Program regional sunt cele 6 state ale Parteneriatului Estic: Armenia, Azerbaidjan, Belarus, Georgia, Ucraina și Republica Moldova.** Proiectul în sine are un caracter regional și, astfel, va înfrunta provocări regionale comune, va promova acțiuni reformatoare care privesc toate țările partenerare participante și va contribui la răspândirea bunelor practici.

Proiectul de Facilitare a fost lansat în Republica Moldova în cadrul unei mese rotunde desfășurate în incinta CCCEC, la 24 iunie 2011. Una dintre activitățile-pilot ale proiectului propuse pentru Republica Moldova este evaluarea riscurilor de corupție și dezvoltarea Strategiilor Anticorupție pentru autoritățile publice locale.

Activitatea-pilot - Strategii anticorupție locale, prevăzută în Planul de lucru al Proiectului, a demarat prin conlucrarea transparentă a tuturor părților

implicate la nivel național cu experții Consiliului Europei. În acest fel, a fost organizat un șir de ședințe de lucru cu reprezentanții instituțiilor care vor contribui la implementarea Proiectului. Grupul de lucru este alcătuit din reprezentanți ai Institutului de Dezvoltare Urbană (IDU), CCCEC și Cancelariei de Stat. Scopul acestui proiect constă în identificarea zonelor vulnerabile la corupție și elaborarea unui plan de integritate în vederea eliminării riscurilor de corupție la nivel local.

În vederea selectării celor 2 autorități publice locale de nivelul II beneficiare ale Proiectului, a fost organizat un concurs deschis tuturor raioanelor din țară. Conform Planului de Implementare a Proiectului „Strategii anticorupție pentru autorități publice locale”, pe data

recepționate. Criteriile de selectare a autorităților publice locale s-au axat pe un șir de componente precum promptitudinea și acuratețea în prezentarea informațiilor solicitate, criteriul geografic, existența cazurilor de corupție documentate, potențialul administrativ al raionului, manifestarea activă de a participa la proiect. Pentru concurs au aplicat 16 consilii raionale, care și-au manifestat interesul printr-o scrisoare de intenție. **Proiectul urmează să se desfășoare în perioada august – noiembrie 2012.** Obiectivul proiectului este realizarea unui plan de integritate pentru raioanele vizate, elaborat în conformitate cu experiența Consiliului Europei, Institutului de Dezvoltare Urbană, Cancelariei de Stat și CCCEC în vederea eliminării riscurilor de corupție înregistra-

formularea viziunii și obiectivelor strategice pentru a reduce riscurile de corupție printr-o organizare a activității mai clare, mai transparente și mai eficiente. De asemenea, vor fi propuși indicatori de măsurare și un mecanism de monitorizare a implementării strategiilor locale.

Autoritățile publice locale sunt în mod deosebit vulnerabile la corupție deoarece în activitatea lor sunt întrunite cei trei factori ce favorizează corupția: monopol în livrarea serviciilor, discreție în luarea deciziilor și lipsa transparenței și responsabilizării celor care iau decizii. Nivelul monopolului și a discreției în luarea deciziilor în cadrul APL din Republica Moldova este foarte înalt, în timp ce nivelul transparenței este unul foarte jos, ceea ce afectează negativ eficiența activității și face ca, practic, toate serviciile publice prestate de către APL să fie vulnerabile la corupție.

În cadrul unui proiect precedent finanțat de către UNDP în 2009, implementat de către IDU, care a vizat elaborarea Strategiilor anticorupție pentru 5 centre raionale, s-a constatat că domeniile care prezintă un risc major de coruptibilitate și care pot afecta activitatea de ansamblu a APL sunt cele care țin de evidența patrimoniului public (activitate de înregistrare date), întocmirea caietelor de sarcini (achiziții publice de mărfuri, servicii și lucrări), salubritate (gestiunea serviciilor publice) și eliberarea certificatelor de urbanism, autorizații de construcții, demolare (activități de întocmire și eliberare de autorizații de construcții/demolare).

(Continuare în pag. 8)

de 13 august 2012, s-a întrunit Comisia specială, formată din reprezentanți ai CCCEC, Cancelariei de Stat și Institutului pentru Dezvoltare Urbană. **După o analiză detaliată a materialelor prezentate, conform rezultatelor finale câștigătoare ale concursului au fost declarate raioanele Telenești și Căușeni, care au fost selectate în urma examinării și analizei tuturor celor 16 aplicații**

te în cadrul autorităților. În baza experienței raioanelor Căușeni și Telenești va fi elaborat un document model de Plan de integritate local care va fi propus spre implementare tuturor autorităților de nivelul II.

Elaborarea Strategiilor locale anticorupție se va realiza prin participarea largă a tuturor actorilor interesați și va viza identificarea domeniilor de activitate vulnerabile la corupție,

Proiectele unui sat prosper

Cele două mari sărbători naționale – Ziua Independenței și Limba Noastră cea Română – la Feștești, Ștefan Vodă, au fost întregite și cu o sărbătoare locală, la fel de frumoasă și de suflet, care a îmbinat armonios starea noastră de spirit, tradițiile, cultura înălțătoare a neamului și grija permanentă de zi cu zi a autorităților locale pentru consăteni de a le face viața mai îndestulată și traiul mai decent.

Această grijă s-a manifestat recent în cadrul unui eveniment așteptat de mult timp și de autorități, și de săteni – Inaugurarea scuarului primăriei, renovat și amenajat pentru confortul sătenilor și, în primul rând, al celor în etate și cu handicap, important proiect social realizat în cadrul Programului Comun de Dezvoltare Locală Integrată implementat de Guvernul Republicii Moldova cu susținerea PNUD, UN Women și cu sprijinul financiar al Guvernului Suediei. Evenimentul nu întâmplător a fost programat într-o zi de mare sărbătoare creștinească – pe 28 august, de Ziua Adormirii Maicii Domnului, care avea să semnifice încă o dată că în toate suntem călăuziți de Bunul Dumnezeu. A fost o sărbătoare a întregului sat, cu oaspeți dragi care au contribuit mult pentru binele oamenilor de aici. **Au fost prezenți poetul Ion Hadârcă, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Areta Moșu, reprezentanta Asociației „Astra” din Iași, România, Olesea Cruc, managerul proiectului, Anatol Cârnu, șef-adjunct al Oficiului teritorial Căușeni al Guvernului, reprezentanți ai raionului, primari.**

Echitate socială în prestarea serviciilor publice

În alocuțiunea rostită la deschiderea părții festive a evenimentului **primarul de Feștelita, Nicolae Tudoreanu**, a informat pe scurt despre realizarea acestui obiectiv, scopul principal fiind de a asigura

echitatea socială în prestarea serviciilor publice pentru toți locuitorii satului și, în special, pentru grupul vulnerabil cum sunt persoanele cu handicap locomotor și cele în etate.

Amenajarea scuarului clădirii administrative a primăriei cu asigurarea accesului pentru invalizi și pensionari la obținerea serviciilor și crearea locului de agrement provizoriu pentru persoanele nominalizate era de mult o problemă pe ordinea de zi a primăriei. Clădirea administrativă a fost construită în anul 1974 pe un teren mai înalt decât nivelul străzii adiacente, fără a fi creat acces pentru persoane cu handicap și persoane în etate. Astfel, de multe ori persoanele nominalizate, în număr de 257, dintre care 8 fiind dependente de cărucioare pentru invalizi nedeplasabili, delegau pe cineva pentru a le prezenta interesele la primăria satului. În acest context, Primăria a încercat de mai multe ori să rezolve problema amenajării scuarului însă din lipsa mijloacelor financiare problema era mereu amânată. De asemenea, aici lipseau scaunele și alte accesorii pentru asigurarea necesităților persoanelor cu handicap și în etate.

Desigur, o asemenea situație nu putea fi tolerată mult timp, dar nici nu era în firea primarului de a se împăca cu această stare de lucruri. Orice problemă își are rezolvarea ei – este crezul domnului primar

Nicolae Tudoreanu, care a reușit multe pentru sat în perioada celor trei mandate ale sale. Astfel, că proiectul privind amenajarea scuarului, elaborat de primărie, a fost realizat în

fost renovat și amenajat astfel ca să fie asigurat cadrul normativ prevăzut pentru persoane cu handicap locomotor și persoane în etate.

Beneficiile din realizarea acestui proiect vor fi:

- eliminarea factorului discriminatoriu pentru persoanele cu handicap și celor în etate la accesarea serviciilor publice și altor membri ai comunității;
- socializarea persoanelor cu handicap locomotor și a persoanelor în etate la obținerea serviciilor publice;
- îmbunătățirea aspectului arhitectural al scuarului clădirii administrative a Primăriei satului;
- crearea locului de agrement și odihnă provizorie pentru beneficiarii de servicii publice.

Bustul lui Eminescu – Luceafărul locuitorilor din Feștești

Desfășurat în ajunul Sărbătorii Naționale „Limba Noastră cea Română”, evenimentul în cauză a fost, în primul rând, un omagiu adus Luceafărului poeziei noastre. În scuarul renovat al primăriei a fost dezvelit bustul lui Mihai Eminescu, operă a sculptorului Mircea Ștefănescu din Iași. Chipul măreț al geniului poeziei române va deschide

suplimentar al beneficiarilor cu handicap, din cauza lipsei accesului conform normelor prevăzute.

După cum a fost prevăzut în proiect, scuarul primăriei a

o nouă filă a istoriei satului fiind mereu promovată frumusețea limbii și culturii neamului, mândria de a fi parte a acestui

(Continuare în pag. 7)

Proiectele unui sat prosper

(Continuare. Început în pag. 6)

popor cu tradiții de secole.

Poetul Ion Hadârcă a menționat că Mihai Eminescu întruhidează conștiința noastră națională și că este călăuză noastră pe calea spre integra-

rea în Uniunea Europeană. Și ceilalți vorbitori au adus omagii distincte Poetului Național, prezența căruia va îndemna mereu locuitorii de aici la perpetuarea valorilor sacre ale neamului.

Apoi au fost depuse flori, citite versuri eminesciene și interpretate cântece, fiind, astfel, întregită o sărbătoare de suflet a unui sat de gospodari.

Spre Europa – pe bani europeni

Inaugurarea bustului lui Mihai Eminescu la Feștelița a încununat viața spirituală a satului, fiind mereu susținută și promovată de intelectualitatea satului, de săteni, în colaborare cu parteneri de peste hotare, în special din România, dar în ultimul timp și prin mari proiecte investiționale.

Este vorba în acest context de căminul cultural din sat, renovat din bani europeni în cadrul Programului de Vecinătate Uniunea Europeană - Republica Moldova, inaugurat în iulie curent. Casa de cultură a fost reconstruită, practic, din temelii, deoarece se afla într-o stare deplorabilă, de altfel, ca și multe astfel de edificii de menire culturală din țară. Însă, datorită sprijinului financiar al Comisiei Europene, edificiul a fost renovat în cadrul proiectului „Activități culturale transfrontaliere – premisă a

cooperării multilaterale durabile”.

Bugetul total al proiectului a constituit 318 mii de euro, dintre care 10 la sută a cofinanțat Consiliul local, iar 90 la sută - Comisia Europeană. Proiectul a fost implementat de către consiliul local Feștelița, în parteneriat cu consiliul raional Ștefan Vodă, secția cultură a consiliului raional Căușeni, consiliul local Bucecea, județul Botoșani, și consiliul local Perieni, județul Vaslui, România.

Pe lângă reconstrucția casei de cultură, datorită inițiativei primarului, proiectul vine să asigure infrastructura, logistica și resursele necesare pentru a iniția și a dezvolta relații durabile de cooperare transfrontalieră în domeniul culturii între comunitățile locale din Republica Moldova și România. Astfel, casa de cultură proaspăt renovată va deveni gazda evenimentelor culturale desfășurate în comun cu localitățile partenere ale proiectului:

Bucecea, județul Botoșani, și Perieni, județul Vaslui, România, precum și locul de pregătire a colectivelor artistice locale.

În cadrul proiectului, atât casa de cultură, cât și colectivele artistice din Feștelița au fost

dotate cu echipament necesar, instrumente muzicale și costume naționale, iar managerii colectivelor vor fi instruiți în domeniul organizării activităților culturale. De asemenea, acțiunea vine să susțină desfășurarea festivalului internațional „Vasile Moga” și transformarea acestuia într-o tradiție a localității, precum și lansarea și promovarea unor albume cu piese folclorice din Bucovina și Moldova.

Potrivit primarului localității Feștelița și managerului proiectului, **Nicolae Tudoreanu**, acesta este cel mai mare și de rezonanță proiect social-cultural din istoria localității. „Proiectul va revitaliza pulsul satului Feștelița și ne va ajuta să preluăm practicile de succes de la partenerii noștri din România. Mai mult decât atât, reabilitarea infrastructurii culturale, organizarea evenimentelor culturale în ambele state și schimbul de experiență vor facilita stabilirea punților de legătură între comunitățile implicate în proiect. În acest mod vrem să arătăm că granița dintre Moldova și Uniunea Europeană nu este o barieră pentru relații existente și pentru cooperare, în special dintre Moldova și România”, a precizat Nicolae Tudoreanu.

mii de locuitori, comuna Feștelița este una dintre cele mai bine amenajate localități din raionul Ștefan-Vodă. În afară de noua casă de cultură, aici funcționează cu succes gimnaziul, grădinița de copii, Centrul de sănătate, Centrul unic computerizat de prestare a serviciilor publice. Localitatea a fost gazdificată și chiar au fost reparate câteva porțiuni de drum. Toate acestea primarul Nicolae Tudoreanu le-a reușit datorită atragerii de fonduri de la partenerii de dezvoltare (în trei ani primăria Feștelița a primit granturi în valoare de 7 milioane de lei) dar și mobilizării sătenilor, precum și perfecționării măiestriei profesionale a funcționarilor publici. „Și un aliat de nădejde pentru noi în a asalta știința administrației este Academia de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova, - menționează îndeosebi dl Tudoreanu. - Ceea ce am reușit este doar o parte din succesele pe care le-am putea obține și chiar înmulți vertiginos, nu doar în Feștelița, dar în toate satele din Moldova, odată cu producerea reformei de descentralizare”.

Și nu ai cum să nu-l crezi pe un primar aflat la al treilea mandat. Argumentele lui sunt fondate pe experiența proprie, pe rezultatele unor studii, dar și pe experiența altor state din Europa pe care le-a vizitat grație Programului Comun de Dezvoltare Locală Integrată.

De altfel Programul Comun de Dezvoltare Locală Integrată include la ora actuală 70 de localități rurale din republică, ceea ce rezultă și din aplicarea cu succes de către primăriile respective a științei autohtone a administrației. Toate acestea îmbinate cu bunele practici și experiența înaintată vor determina o avansare și o eficiență sporită a sistemului serviciului public din țară, o cale mai sigură de integrare europeană.

Vlad IONAȘCU

Strategii anticorupție pentru autoritățile publice locale

(Sfârșit. Început în pag. 5)

Președintele raionului Căușeni, dl Ilie GLUH: „Admi-

nistrația raionului Căușeni dă o înaltă apreciere Proiectului „Strategii anticorupție pentru autoritățile publice locale”. Oportunitatea de a beneficia de asistență specializată în identificarea zonelor de risc vulnerabile corupției și elaborarea planului raional de integritate în vederea eliminării riscurilor de corupție este o șansă pentru autoritățile din raion în satisfacerea atribuțiilor de slujire poporului și de asigurare a bunei guvernări.

Experiența deținută în raion în vederea asigurării transparenței procesului decizional, consultarea publicului în identificarea resurselor și a modului de valorificare a lor, atitudinea funcționarilor publici față de obligațiunile funcționale pot servi drept bază pentru prioritizarea domeniilor de intervenție și pentru elaborarea politicilor teritoriale anticorupție.

La moment, în raion există necesitatea de a beneficia de asistență metodologică și va avea efect asupra eficientizării acțiunilor anticorupție realizate de autoritățile de nivelul unu și doi.

În baza acestor intenții echipa Institutului de Dezvoltare Urbană a selectat raionul Căușeni pentru implementarea proiectului „Strategii anticorupție pentru autoritățile publice locale”. La ședința de lansare a proiectului, la care au participat reprezentanții

serviciilor desconcentrate în teritoriu, primari, reprezentanții societății civile și funcționarii publici din subdiviziunile consiliului raional, au prezentat principalele activități participative ce urmează a fi realizate în raion pentru a identifica problemele și potențialele resurse ce vor fi valorificate pentru soluționarea lor.

Printre principalele activități planificate sunt organizarea a două ateliere, în luna septembrie și octombrie, la care vor participa 25 de funcționari publici și reprezentanți ai societății civile. În cadrul acestor ateliere va fi analizată situația reală în raion, vor fi elaborate principalele activități și indicatorii de performanță în baza cărora va fi elaborată strategia anticorupție pentru raionul Căușeni. Strategia elaborată va fi aprobată de către consiliul raional, iar acțiunile de aplicare a ei în practică vor asigura o administrare eficientă și transparentă a raionului.

La moment, funcționarii publici din raion îndeplinesc chestionarele elaborate de echipa proiectului pentru a determina nivelul de vulnerabilitate la corupție a activităților autorităților locale.

Prin faptul că raionul va dispune de strategia anticorupție administrațiile publice raională și locale, reprezentanții sectorului asociativ vor avea oportunitatea de a beneficia de surse investiționale pentru a o pune în aplicare, dar și pentru promovarea bunei practici în realizarea acțiunilor anticorupție”.

Președintele raionului Telenești, dl Boris BURCĂ, a salutat selectarea efectuată de Comisie și a dat garanțiile necesare implementării proiectului menționat pe teritoriul raionului, subliniind faptul că acesta este unul necesar și în urma căruia funcționarii locali vor căpăta competențe suplimentare pentru prevenirea și combate-

rea fenomenului corupției în instituțiile de stat. În context, în cadrul lansării Proiectului șeful raionului a mulțumit experților IDU pentru faptul că s-au arătat disponibili de a acorda Consiliului raional sprijinul la elaborarea unui Plan Strategic de Tratare și Prevenire a Corupției, printr-un proces participativ, structurat pe două trepte, și anume: a) faza de diagnostic, în care urmează să se analizeze și să se identifice activitățile/serviciile cele mai vulnerabile la corupție; b) faza de elaborare a soluțiilor, în care se vor identifica strategii pentru diminuarea vulnerabilității și elaborarea planului de acțiuni pentru implementarea strategiilor.

Din prima faza a Proiectului participanții la lansare au fost implicați și în activități practice, ce fac parte din prima parte a acestui program și anume: di-

agnoza fenomenului corupției la nivelul raionului Telenești, și percepția acestui fenomen atât de funcționari cât și de cetățeni ori agenți economici.

În următoarele faze de implementare a proiectului se preconizează două ateliere de lucru participative, la care să se reușească identificarea în esență a problemei și găsirea celor mai optime soluții în rezolvarea acesteia, urmând ca în final să se elaboreze Planul Strategic de Tratare și Prevenire a Corupției.

Deținerea unui Plan Strategic de Tratare și Prevenire a Corupției, în care să se prevadă acțiuni concrete în termenele prestabilite va avea, în

opinia dlui Burcă, un impact puternic asupra combaterii și prevenirii fenomenului corupției, va crește responsabilitatea funcționarului față de acțiunile sale, va spori credibilitatea funcționarului în fața cetățeanului și, nu în ultimul rând, va aduce un plus de imagine Consiliului raional, lucru ce i-ar permite să fie un exemplu de succes și pentru alte instituții publice locale, a concluzionat dl Boris Burcă.

Corupția are un impact negativ semnificativ asupra calității vieții cetățenilor și viitorului autorității publice locale, de aceea acestei probleme trebuie să i se acorde o atenție deosebită. În cadrul proiectului de o manieră participativă vor fi identificate posibile soluții și recomandări care vor face activitatea raioanelor mai orientată spre client, mai transparentă, mai eficientă și mai previzibilă. Prevenirea corupției și înlăturarea vulnerabilității la corupție presupun o serie de măsuri ce vizează managementul instituțional precum ar fi elaborarea unei structuri clare și transparente, cu alocarea clară a atribuțiilor și separarea activităților de implementare de cele de control. De asemenea, un rol foarte important în combaterea corupției la nivel local o are și colaborarea cu societatea civilă, care are rolul să monitorizeze și să informeze opinia publică despre implementarea acțiunilor prevăzute în strategiile anticorupție.

Obiectivul final al Proiectului este ca în baza experienței raioanelor-pilot Căușeni și Telenești și a practicii anterioare a celor 5 centre raionale, care au elaborat o Strategie anticorupție locală cu suportul PNUD, să se elaboreze un Plan de integritate-model care să fie propus pentru implementare tuturor celorlalte raioane din Republica Moldova.

Un martir al națiunii – ION TUDOS

Hăjdienii au dat țării un șir de oameni de seamă care și-au adus contribuția în diferite domenii de activitate umană. Din acest sat se trage patriotul neamului, Ion Tudos, membru al Sfatului Țării. S-a născut în familia lui Andrei și Maria Tudos, la 10 octombrie 1884, botezul fiind săvârșit peste câteva zile la biserica „Sfântul Arhangel Mihail” din sat de către preotul Spiridon Teleman.

A absolvit două clase la școala primară din sat și a învățat un an de zile la o școală din Glodeni. I-a plăcut de mic copil medicina. În 1906, fiind mobilizat în armata rusă, este dus la Harbin, la hotar cu China, unde a studiat la cursurile de felceri militari. Ulterior, timp de doi ani, a învățat la o școală de comerț din Harbin. Din 1907 până în 1917 a fost membru al Partidului Socialist-Revoluționar (eser).

În 1912, a luptat ca voluntar în armata Alianței Bulgaro-Sârbo-Elene. Mobilizat în 1914 în armata țaristă, participă la primul război mondial, luptă pe Frontul German și termină războiul cu gradul de podporucik. Pentru activitatea sa în calitate de felcer, salvând de la moarte multe vieți omenești și alte fapte de vitejie pe front, este decorat cu Crucea Roșie „Sf. Ana”.

În perioada 22-27.X.1917 participă la lucrările Congresului Militarilor Moldoveni din Chișinău. Din partea acestui Congres a și fost propus deputat în Sfatul Țării (ca reprezentant al județului Cetatea Albă) și membru al Biroului de Organizare a Sfatului Țării. A aderat la fracțiunea Blocul Moldove-

nesc Revoluționar și a participat la formarea primului regiment moldovenesc, constituit din basarabeni care au luptat în primul război mondial.

A activat în Comisia de Decizie și în Comisia a II-a Agrară. La 27 martie 1918 a votat Unirea Basarabiei cu România.

A fost un bărbat neînfricat, anume el este acela care la 6 ianuarie 1918 încearcă să ducă tratative cu membrii „Front-Otdelului”, care reținuseră pe foștii prizonieri ardeleni sosiți la gara Chișinău, însă după această acțiune temerară este arestat și scos din gară sub escortă.

După Marea Unire, Ion Tudos a lucrat ca felcer în Hăjdieni și Danul. A fost membru al partidului țărănist și liberal.

Pentru meritele sale, ce țin, în primul rând, de votul privind Unirea, alte activități pentru dezvoltarea țării și a localităților de baștină în 1925 a fost decorat cu „Steaua României” și „Regele Ferdinand”.

După cotopirea Basarabiei de către sovietici la 28 iunie 1940, a revenit în satul natal. După puțin timp noile autorități l-au depozat de averea sa: 6 ha pământ, 3 cai și 3 vaci cu vitei și întreg inventarul agricol. După „acumularea de informații” și în urma declarațiilor făcute de trei săteni din Hăjdieni și trei de la Rădoia, la 22 aprilie 1941 este arestat și dus la închisoarea din Bălți fiind învinuit de activitate contrarevoluționară și exploatare a muncii străine. Totodată, a fost efectuată o percheziție și la locul de trai din Hăjdieni, unde enkavediștii n-au găsit nimic compromițător. După examenul medical efectuat la închisoare s-a constatat că Ion Tudos nu auzea cu urechea stângă. Peste cinci zile i-a fost fabricată „acuzarea” de participare la activități contrarevoluționare împotriva soldaților de orientare revoluționară de pe frontul primului război mondial, de semnare a actului de „trădare” privind alipirea Basarabiei la România în 1918, propagandă cuzistă

și de folosire a muncii salariate pe pământurile sale, precum și de atitudine dușmănoasă față de Puterea Sovietică. Acuzarea s-a făcut în baza Codului penal al RSS Ucrainene (articolele 54-13 și 54-10 p.1). De la Bălți a fost transferat în închisoarea nr.1 din Penza unde la 10 septembrie 1941 i-a fost înaintată o acuzare finală de către Secția pe probleme penale a Direcției NKVD-ului din regiunea Penza. În baza studierii minuțioase a materialelor din dosar a devenit evident că documentele semnate de către Ion Tudos au fost făcute sub presiune cu aplicarea forței fizice. Unele interogatorii durau un timp scurt, pe când altele începeau la 11 noaptea și se terminau la 4 dimineața. La 3 octombrie 1941 a fost adus în sala Judecătoriei regionale din Penza. Marele patriot a răspuns cu demnitate la învinuirile aduse, spunându-le celor din sala judecății că Basarabia trebuie să fie condusă numai de basarabeni. Procurorul a cerut să i se aplice pedeapsa maximă prin împușcare. Avocatul inculpatului Alexandru Rasskazov a considerat că învinuirea ce i se adusese lui Ion Tudos, conform articolului 58 al Codului penal al Federației Ruse, n-a fost demonstrată și a rugat ședința de judecată să ia în considerare că Ion Tudos a trăit și s-a educat în condițiile unei țări capitaliste. A urmat o serie de replici din ambele părți. În ultimul cuvânt care i s-a acordat, Ion Tudos a respins învinuirile de agitație antisovietică.

Completul de judecată a părăsit sala pentru aplicarea sentinței. La revenirea în sală completul de judecată l-a condamnat pe Ion Tudos, conform articolului 58, p. I al Codului penal a Federației Ruse, la privațiune de libertate timp de 10 ani, iar în baza articolului 58-13 - la sentința maximă prin împușcare, aducându-i se la cunoștință „inculpatului” că hotărârea judecății poate fi atacată timp de 72 ore la Judecătoria Supremă a Republicii Sovietice Federative

Socialiste Ruse. Nici plângerea de casație a avocatului A. Rasskazov n-a fost satisfăcută, deși s-au adus dovezi concludente că inculpatul avea o vârstă înaintată, auzul grav afectat și de aceea nu putea să prezinte pericol pentru societate. Această nu i-a mișcat pe judecători. Completul de judecată al Judecătoriei Supreme a Federației Ruse a lăsat la 29 octombrie 1941 sentința Judecătoriei regionale din Penza în vigoare, apreciind că nu existau motive pentru care s-ar fi putut aplica o pedeapsă mai blândă. Demersul de grațiere adresat de către Ion Tudos Prezidiului Sovietului Suprem a URSS, examinat la 8 decembrie 1941, n-a adus nici o schimbare în destinul lui, întrucât la 24 decembrie 1941 Judecătoria Supremă a URSS, în baza rezoluției ședinței Prezidiului Sovietului Suprem, a solicitat executarea sentinței. La 3 ianuarie 1942 locțiitorul Judecătoriei regionale din Penza Neciporenko cere șefului închisorii din Penza executarea sentinței în prezența judecătorului regional Ivan Eliseev. Așadar, sentința judecătoriei fiind lăsată în vigoare, Ion Tudos - unul din patrioții neamului, luptător activ pentru reunificarea țării cade sub gloanțele zbirilor bolșevici.

La 27 decembrie 1999, Curtea Supremă de Justiție a Republicii Moldova sub președinția lui Victor Pușcaș, în prezența procurorului general Mircea Luga, a admis recursul prin casarea sentinței Colegiului judiciar pe cauze penale al Judecătoriei regionale Penza, fosta RSFSR, din 3 octombrie 1941 și a deciziei Colegiului judiciar pe cauze penale al Judecătoriei Supreme, fosta RSFSR, din 29 octombrie 1941 în privința lui Tudos Ion Andrei cu clasarea dosarului și reabilitarea lui.

Orest TĂRÎȚĂ,
doctor în științe politice,
conferențiar universitar,
Academia de Administrare
Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova

Samsung lansează GALAXY S DUOS, un smartphone dual-SIM cu display de 4"

Samsung lansează GALAXY S DUOS, versiunea dual-SIM pentru modelul de succes GALAXY S. Noul smartphone este ideal pentru separarea numărului personal de cel de serviciu, fără a avea apeluri pierdute.

GALAXY S DUOS are un display TFT de 4 inch cu rezoluția de 480 x 800 pixeli. Telefonul este echipat cu un procesor cu frecvența de 1 GHz și are instalat sistemul de operare Android 4, notează yoda.ro.

Smartphone-ul îmbină performanțele seriei GALAXY cu posibilitatea utilizării a două

SIM-uri. Facilitatea „Dual SIM Always on” permite utilizatorilor să recepționeze apelurile pe un SIM în timp ce vorbesc pe celălalt.

Samsung GALAXY S DUOS va fi disponibil în Europa începând cu luna septembrie.

SURSA – yoda.ro

Nikon lansează o cameră cu Android - Coolpix P7700

Nikon Rumors a publicat prima poză cu o cameră foto nouă, CoolPix P7700, ce rulează sistemul de operare Android. Imaginea cu P7700 a făcut înconjurul lumii înainte ca Nikon să apuce să confirme lansarea noului model de cameră foto, scrie hit.ro.

Fotografiile nu oferă prea multe detalii despre gadget, însă din câte se poate observa, CoolPix vine la pachet cu sistemul Android 2.3 Gingerbread, browser, email și player muzical, printre altele.

Android 2.3 este un model

lansat de ceva timp și nu are funcții atât de avansate precum Android 4, însă utilizarea acestui sistem de operare la camere foto deschide noi perspective.

CoolPix P7700 este succesorul lui P7100. Este o cameră foto compactă, cu touchscreen, foarte ușor de folosit. Are obiectiv cu zoom optic de 7.1X și o diafragmă f/2-4, dar îi lipsește vizorul optic. Conform zvonurilor, compania Nikon va oferi detalii oficiale despre CoolPix P7700 în jurul datei de 22 august 2012.

SURSA: hit.ro

Ce avertisment face Apple pentru toți clienții

Apple își avertizează clienții să fie foarte atenți la mesajele SMS pe care le trimite, informează economica.net. De asemenea, compania americană sugerează utilizatorilor gadgetului să folosească, pentru o perioadă, iMessage în defavoarea sistemului tradițional de SMS întrucât în acest fel adresele sunt verificate tocmai pentru a

evita atacurile de tip spoofing.

Decizia vine după ce un cunoscut hacker, Pod2G, a anunțat că a descoperit în iOS o vulnerabilitate ce afectează sistemul de SMS/MMS. Potrivit aceleiași persoane, lacuna identificată permite hackerilor să trimită mesaje cu autor fals, astfel încât cei tentați să răspundă pot oferi din greșeală infractorilor

date importante, relatează Mashable.

Mai mult, hackerul Pod2G, le spune deținătorilor de iPhone-uri „să nu se încreadă niciodată de la prima citire într-un mesaj primit pe un astfel de telefon. Absolut orice lucru poate fi folosit pentru a vă manipula”.

Apple a stabilit un nou record pentru valoarea de piață a unei companii americane, urcând la 623,5 miliarde de dolari, ușor peste maximul atins de Microsoft în 1999, în „epoca de aur” a companiilor IT, transmite Bloomberg.

4 milioane de iPad-uri Mini ajung pe piață în septembrie

iPad mini nu a fost confirmat de Apple, dar zvonurile privind lansarea noii tablete de dimensiuni mici nu conțin. Ultima știre se referă la faptul că luna viitoare nu mai puțin de 4 milioane de iPad-uri mini vor ajunge în magazine, scrie hit.ro.

Apple pregătește lansarea iPad-ului Mini și se estimează că în această lună se vor produce nu mai puțin de 4 milioane

de device-uri, care vor intra în magazine începând din septembrie, imediat după ce va avea loc lansarea oficială.

Chiar dacă Apple nu a confirmat zvonul potrivit căruia se pregătesc de lansarea unei variante mini a iPad-ului, există speculații potrivit cărora noul dispozitiv al companiei va fi lansat pe 12 septembrie, în cadrul unei conferințe de presă.

Se pare că tableta iPad de dimensiuni mici ar urma să aibă un ecran de 7.85 inch, cu bezele de pe margini mai subțiri decât în cazul iPad-ului clasic, iar rezoluția va fi de 1024/768, la fel ca la iPad 2.

Telefon cu două ecrane de la E Ink

E Ink Corporation a prezentat la IFA Berlin un prototip de smartphone cu două ecrane, scrie revista Stuff. Telefonul are un ecran obișnuit în față, iar un al doilea pe partea din spate a dispozitivului.

Ecranul din față reprezintă un display „clasic” cu cristale lichide, în timp ce ecranul de pe spate este unul monocrom, fabricat prin tehnologia „cernelii electronice”, patentate de E Ink. Ambele ecrane sunt de tip touchscreen.

Se presupune că ecranul

cu „cerneală electronică” va fi folosit pentru citire. Acest lucru va permite economisirea bateriei telefonului, deoarece acest tip de ecrane consumă energie numai atunci când se reînnoiește imaginea. Totuși, chiar dacă bateria telefonului s-a descărcat, imaginea de pe ecran - de exemplu, un bilet de călătorie sau parte dintr-o hartă - nu va dispărea.

Judecând după fotografii, telefonul prototip folosește un sistem de operare Windows Phone.

E Ink Corporation a trimis mostre ale noului său dispozitiv mai multor producători de telefoane mobile, inclusiv la Apple. Se vorbește că unul dintre producători deja se pregătește să lanseze un dispozitiv cu două ecrane.

Peste 70 de transportatori sunt cercetați de poliție pentru diverse încălcări

Pentru a preveni încălcările de diferit gen, de către șoferii specializați în transportul de pasageri, angajații Direcției Investigare a Fraudelor, în comun cu ofițerii Direcției Poliției Rutiere, dar și cu colegii de la Inspectoratul Fiscal de Stat și Agenția Națională de Transport Auto, au organizat și au desfășurat, pe parcursul a două zile, razii de specialitate în central și sudul țării. În cadrul acțiunilor, polițiștii au verificat legalitatea activității a circa 70 de mijloace de transport, care aparțin atât persoanelor fizice, cât și celor juridice.

Astfel, a fost supus verificărilor transportul de pe rutele naționale ce pornesc din Chișinău spre Hâncești, Strașeni, Orhei, Anenii Noi, Cahul etc. Ca rezultat, oamenii legii au relevat și au documentat 33 de cazuri, în care șoferii activau în-

călcând prevederile legislației în vigoare. Polițiștii au depistat lipsa documentelor care permit practicarea acestui gen de activitate, conducerea mijloacelor de transport fără a trece controlul medical și verificarea tehnică obligatorie, lipsa foii de parcurs, abateri de la orarul de parcurs, neeliberarea biletului de călătorie.

Cea mai gravă abatere de la legislație a fost înregistrată pe traseul Cahul-Chișinău, unde conducătorul unui microbuz a fost surprins în stare ebrietate la volan, punând, astfel, viața pasagerilor în pericol. Șoferul respectiv, în vârstă de 48 de ani, riscă dosar penal cu privarea dreptului de a conduce mijloace de transport pe o perioadă de trei ani.

Pe parcursul celor două zile au fost întocmite 33 de procese în privința conducătorilor auto, care au încălcat prevederile Codului Contravențional, suma amenzilor aplicate ridicându-se la cifra de circa 100.000 lei.

Ministerul de Interne va mai iniția asemenea acțiuni pe întreg teritoriul țării.

Angajați ai Poliției Rutiere din capitală suspecți de acte de corupție

Polițiștii sunt acuzați de abuz de putere, trafic de influență, corupere pasivă și activă. Centrul anticorupție anunță că organul de urmărire penală al CCCEC, sub conducerea Procuraturii Anticorupție, a pornit cauze penale împotriva a șase angajați ai Secției Poliției Rutiere a CGP municipiul Chișinău.

În urma acțiunilor de urmărire penală și măsurilor

operative de investigație, sunt bănuți de comiterea infracțiunilor menționate șeful-adjunct al Secției Poliției Rutiere din capitală, comandantul unui pluton din cadrul SPR a CGP mun. Chișinău, doi adjuncți ai comandanților de plutoane și doi inspectori ai Poliției Rutiere.

Au fost constatate cazuri de abuz de putere, trafic de influență, corupere pasivă și activă, comise de către colaboratorii poliției rutiere la documentarea cetățenilor care conduceau automobile în stare de ebrietate și alte cazuri contravenționale (depășirea limitei de viteză, parcuri nereglementare). Totodată, au fost stabilite cazuri de utilizare de către angajații poliției rutiere a radarelor personale.

După finalizarea acțiunilor de urmărire penală cei 6 angajați ai poliției rutiere au fost reținuți de Centrul Anticorupție pentru luare de mită, fiind suspendați din funcții pe durata anchetei.

Ordinul de suspendare a fost semnat de ministrul de Interne. Dacă vina nu le va fi dovedită, ei se vor întoarce la muncă. Polițiștii, 6 la număr, au fost reținuți acum o săptămână. Ei sunt acuzați că au luat mită de la șoferi și, că în unele cazuri, foloseau radare personale.

După reținere, procurorii anticorupție au oferit presei înregistrări audio din care reiese că în două ore, un inspector aduna ilegal de la șoferi în jur de o mie de lei.

Ingineri funciari ai primăriei Strășeni bănuți de corupere pasivă

La domiciliul și în biroul de serviciu al inginerilor funciari au fost efectuate percheziții, în cadrul cărora au fost depistate și ridicate mijloacele bănești și documente referitoare la tranzacțiile cu terenuri, se mai arată într-un comunicat al Centrului anticorupție.

Suspecții au recunoscut vina parțial, și anume cinci fapte de primire a mijloacelor bănești în sumă de 500-1500 Euro, pentru îndeplinirea acțiunilor ce țin de obligațiile de serviciu. Cei doi ingineri funciari sunt cercetați în stare de libertate.

Dacă vor fi găsiți vinovați, ei riscă o pedeapsă cu închisoare de la 5 la 10 ani cu amendă în mărime de la 1000 la 3000 unități convenționale și cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

Centrul de presă al DP MAI

Dicționar explicativ al Uniunii Europene

INTEGRARE EUROPEANĂ

Integrarea Europeană este un proces prin care statele-membre ale Uniunii Europene înțeleg să-și transfere în mod progresiv, de la nivel național la nivel supranațional, o serie de competențe ce țin de resortul suveranității naționale, acceptând să le exercite în comun și cooperând în domeniile respective de activitate în scopul atingerii unor obiective de natură politică, economică, socială și culturală care vizează progresul și dezvoltarea Uniunii Europene, dar și a respectivelor state. Este o concepție nouă asupra suveranității, care permite funcționarea perfectă a mecanismelor Uniunii. UE este astăzi un ansamblu unic, fondat pe o repartitie a competențelor suverane între ea însăși și statele sale membre, competențele comunitare fiind exercitate în comun.

Conceptul de integrare „rupe” din coexistența pe „orizontală” a statelor, atribuind relațiilor dintre ele o dimensiune verticală. Concepția tradițională potrivit căreia suveranitatea statelor este inviolabilă și indivizibilă își pierde din consistență în fața convingerii că imperfecțiunile conviețuirii umane și politice, insuficiențele sistemului statului-națiune și abuzurile de putere ale unor state asupra altora (hegemonia), atât de numeroase în istoria europeană, ar putea fi depășite doar dacă suveranitățile naționale ar „fuziona” într-o suveranitate comună și dacă ea s-ar grupa la un nivel superior, formând o comunitate

supranațională. Rezultatul unei asemenea operațiuni l-ar constitui existența unei organizații supranaționale europene în care autoritățile comunitare, respectând identitatea și particularitățile naționale ale popoarelor grupate în respectiva organizație, ar conduce destinul cetățenilor statelor-membre. Ar putea fi vorba despre o federație, o federație specială de state-națiuni.

Uniunea Europeană este rezultatul unui asemenea concept de integrare, necesitând însă o abordare determinată de „inerția” statelor-membre în problema suveranității naționale. Mai precis, statele-membre nu sunt dispuse să renunțe ușor la structura lor de stat național în favoarea unui stat sau a unei uniuni europene de tip federal. A fost necesară, o dată în plus, găsirea unui compromis prin care, fără a se urmări crearea unui stat federal european clasic, să se garanteze, în același timp, realizarea a „ceva mai mult” decât simpla „cooperare orizontală” între statele-membre.

Soluția a fost, la originile sale, genială și, în același timp, simplă: depășirea, pas cu pas, a contradicției dintre menținerea independenței statelor naționale și țelul final al creării unui stat federal european sau a unei uniuni politice de sorginte federală.

Statelor-națiune nu li s-a cerut să renunțe la suveranitate, ci doar la dogma suveranității absolute. Altfel spus, era vorba despre stabilirea unei „liste” conținând sectoarele în care erau

dispușe să „renunțe” voluntar la o „parte a suveranității” în favoarea transferării acestor competențe unei comunități superioare. Din acest punct de vedere, cele trei

Tratate Constitutive ale Comunității Europene (CECO/CECA, CEE și CEEA) reflectă rezultatele unui asemenea efort.

Astfel, în aceste Tratate și în cele modificate și completate ulterior, se stabilesc sectoarele în care se transferă Comunităților exercitarea în comun a suveranității fiecărui stat-membru. În nici unul dintre aceste Tratate nu se atribuie Comunităților și instituțiilor acestora dreptul general de a dicta măsurile necesare realizării obiectivelor CE/UE, ci doar forma și dimensiunea „autorizării limitate” pe care statele o conferă Comunităților de a acționa în vederea atingerii obiectivelor Tratatelor. În acest fel, renunțarea la propriile prerogative este voluntară, statele-membre fiind singurele care decid asupra procesului integrării în totalitatea sa, dar și a configurării sale.

Putem conchide că „transferul de suveranitate” admis de statele-națiune este el însuși o expresie a suveranității lor și nu exprimă o pierdere a acesteia. Al-

tfel spus, este vorba, mai degrabă, despre o exercitare în comun a suveranității la nivel comunitar.

INSTRUMENTE JURIDICE COMUNITARE

Instrumentele juridice comunitare sunt instrumentele de care dispun instituțiile comunitare pentru a-și îndeplini misiunea, în cadrul creat de Tratatul instituind Comunitatea Europeană (TCE) și respectând principiul subsidiarității. Aceste instrumente, enumerate în art. 249 al Tratatului instituind Comunitatea Europeană, sunt următoarele: regulamente (obligatorii în întregime și direct aplicabile în toate țările-membre); directive (obligatorii pentru statele-membre în ceea ce privește rezultatele care trebuie atinse; ele trebuie transpuse în cadrul juridic național și lasă o marjă de manevră în ceea ce privește mijloacele de punere în aplicare); decizii (obligatorii în întregime pentru destinatarii pe care îi desemnează); recomandări și avize (nu sunt obligatorii, având caracter declarativ).

În cadrul pilonilor al doilea (politica externă și de securitate comună) și al treilea (cooperare polițienească și judiciară în materie penală), sunt adoptate instrumente juridice specifice, precum: strategii, acțiuni comune, poziții comune (în domeniul PESC); decizii, decizii-cadru, poziții comune și convenții (în domeniul cooperării polițienești și judiciare în materie penală).

Abonarea 2013

A început abonarea pentru anul 2013 la revista științifico-metodică trimestrială **“ADMINISTRAREA PUBLICĂ”** și la ziarul **“FUNCȚIONARUL PUBLIC”**, publicații ale Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova.

Revista **“Administrarea Publică”** apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 41 lei 30 bani; 6 luni - 82 lei 60 bani.

Ziarul **“Funcționarul Public”** apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Ion AXENTI - șef secție

Mihai MANEA - secretar responsabil

Sergiu PÎSLARU - redactor, designer

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 360.

Dat la tipar 30.08.2012

E-mail: sep@aap.gov.md

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

“Funcționarul Public” - supliment la revista “Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică de pe lângă Președintele Republicii Moldova